https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble

Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Karimov Avazbek Umarali o'g'li

Farg'ona davlat texnika universiteti

AT va T kafedrasi assistenti

dik.karimov91@ferpi.uz

Abdulhaqova Faridaxon Akramjon qizi

Farg'ona davlat texnika universiteti

Axborot tizimlari va telekommunikatsiyalari fakulteti

"70-23" Axborot tizimlari va texnologiyalari yo'nalish talabasi

ruhshonabahromova33@gmail.com

ELEKTRON HUKUMAT TIZIMI: DAVLAT BOSHQARUVIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ILMIY-NAZARIY TAHLILI

Annotatsiya

Ushbu maqolada elektron hukumat tizimining mohiyati, davlat boshqaruvidagi o'rni hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga asoslangan xizmatlarni joriy etish jarayoni ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, elektron hukumat tizimining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati, axborot xavfsizligi masalalari hamda O'zbekistonda mazkur tizimni rivojlantirish istiqbollari yoritilgan.

Kalit so'zlar

elektron hukumat, raqamli davlat, davlat boshqaruvi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, axborot xavfsizligi.

Kirish.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Hozirgi globallashuv va raqamlashtirish sharoitida davlat boshqaruvi tizimini zamonaviy axborot texnologiyalarisiz tasavvur etib bo‘lmaydi. Raqamli texnologiyalar davlat va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlarni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Elektron hukumat tizimi davlat xizmatlarini avtomatlashtirish, boshqaruv jarayonlarini soddalashtirish va fuqarolarga qulay sharoit yaratishga xizmat qiluvchi muhim mexanizm hisoblanadi. Shu sababli elektron hukumat tizimini ilmiy asosda o‘rganish dolzarb masalalardan biridir.

Elektron hukumat tushunchasining ilmiy mazmuni. Elektron hukumat – bu davlat organlari faoliyatini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida tashkil etish va davlat xizmatlarini elektron shaklda taqdim etish tizimidir. Ilmiy manbalarda elektron hukumat davlat boshqaruvida samaradorlikni oshiruvchi, shaffoflikni ta’minlovchi va korrupsiyani kamaytiruvchi vosita sifatida baholanadi. Elektron hukumat tizimi davlatdan fuqarolarga, davlatdan biznesga va davlat organlari o‘rtasidagi elektron aloqalarni o‘z ichiga oladi.

Elektron hukumatning texnik asoslari. Elektron hukumat tizimining samarali ishlashi mustahkam texnik infratuzilmaga bog‘liq. Bunga serverlar, ma’lumotlar bazalari, axborot tizimlari, internet tarmoqlari va dasturiy platformalar kiradi. Davlat xizmatlari maxsus veb-portal va mobil ilovalar orqali ko‘rsatiladi. Bulutli texnologiyalar va integratsiyalashgan axborot tizimlari ma’lumotlar almashinuvini tezlashtirib, tizimning barqarorligini ta’minlaydi.

O‘zbekistonda elektron hukumatni rivojlantirish jarayoni. O‘zbekiston Respublikasida elektron hukumat tizimini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali orqali ko‘plab davlat xizmatlari elektron shaklda taqdim etilmoqda. Bu jarayon davlat boshqaruvida ochiqlikni oshirish, fuqarolarning vaqt va mablag‘ini tejash hamda byurokratik to‘siqlarni kamaytirishga xizmat qilmoqda.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

Elektron hukumatning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati. Elektron hukumat tizimi jamiyatda raqamli madaniyatni shakllantiradi va iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Davlat xizmatlarining tezkor va shaffof bo‘lishi tadbirkorlik muhitini yaxshilaydi. Shuningdek, elektron hukumat orqali aholi uchun teng imkoniyatlar yaratiladi va hududlar o‘rtasidagi farqlar qisqaradi.

Axborot xavfsizligi masalalari. Elektron hukumat tizimida axborot xavfsizligini ta’minlash muhim vazifalardan biridir. Davlat axborot resurslari va shaxsiy ma’lumotlarni himoyalash uchun zamonaviy kriptografik usullar, autentifikatsiya va ma’lumotlarni zaxiralash texnologiyalari qo‘llaniladi. Axborot xavfsizligi ta’minlanmagan taqdirda elektron hukumat tizimiga bo‘lgan ishonch pasayishi mumkin.

Muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari. Elektron hukumatni joriy etish jarayonida infratuzilma yetishmasligi, raqamli savodxonlikning pastligi va malakali mutaxassislar tanqisligi kabi muammolar mavjud. Ushbu muammolarni hal etish uchun axborot texnologiyalari sohasida kadrlar tayyorlash, aholi o‘rtasida raqamli bilimlarni oshirish va texnik bazani rivojlantirish zarur.

Xulosa.

O‘tkazilgan ilmiy-tahliliy izlanishlar natijasida elektron hukumat tizimi zamonaviy davlat boshqaruvining ajralmas tarkibiy qismi ekanligi aniqlandi. Raqamli texnologiyalarni boshqaruv jarayonlariga integratsiya qilish orqali davlat organlari faoliyatining samaradorligi sezilarli darajada oshib, xizmatlar ko‘rsatish jarayonida tezkorlik, shaffoflik va aniqlik ta’minlanmoqda. Elektron hukumat tizimi davlat va jamiyat o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarni yangi sifat bosqichiga olib chiqib, fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtirokini faollashtirishga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, elektron hukumat tizimining joriy etilishi davlat boshqaruvida byurokratik to‘siqlarni kamaytirish, inson omili bilan bog‘liq

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

salbiy holatlarni minimallashtirish hamda korrupsiya xavfini pasaytirishda muhim omil hisoblanadi. Davlat xizmatlarining elektron shaklda taqdim etilishi nafaqat vaqt va moddiy resurslarni tejashga, balki boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonining sifatini oshirishga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Elektron hukumat tizimining muvaffaqiyatli faoliyati mustahkam texnik infratuzilma, axborot xavfsizligini ta’minlash mexanizmlari hamda malakali kadrlar salohiyatiga bevosita bog‘liqligi aniqlandi. Axborot resurslari va shaxsiy ma’lumotlarni himoyalash masalalari elektron hukumat tizimiga bo‘lgan ishonchni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois axborot xavfsizligi bo‘yicha zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va doimiy monitoring mexanizmlarini takomillashtirish zarur.

Ilmiy tahlil natijalariga tayangan holda shuni ta’kidlash mumkinki, elektron hukumat tizimini rivojlantirish jarayoni uzluksiz va tizimli yondashuvni talab etadi. Bunda raqamli savodxonlik darajasini oshirish, hududlar o‘rtasidagi raqamli tafovutni kamaytirish hamda normativ-huquqiy bazani doimiy ravishda yangilab borish muhim vazifalar qatoriga kiradi. Elektron hukumatni takomillashtirish bo‘yicha amalga oshiriladigan chora-tadbirlar davlat boshqaruvining ochiqligi va hisobdorligini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Elektron hukumatning samarali faoliyati fuqarolarning davlat institutlariga bo‘lgan ishonchini oshiradi, jamiyatda raqamli madaniyatni rivojlantiradi hamda mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini jadallashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Elektron hukumat to‘g‘risida”gi Qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining raqamli transformatsiyaga oid farmon va qarorlari.
3. my.gov.uz – Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali.

https://wordlyknowledge.uz/index.php/gpble
Qabul qilingan sana: 07.12.2025
Nashr etilgan sana: 30.01.2026

4. Raqamli texnologiyalar vazirligi rasmiy manbalari.
5. Heeks, R. Implementing and Managing E-Government.
6. West, D. M. Digital Government.
7. UN DESA. United Nations E-Government Survey.
8. OECD. Digital Government Strategies.
9. Axborot xavfsizligi bo‘yicha ilmiy maqolalar.
10. Elektron hukumatga oid milliy va xorijiy ilmiy tadqiqotlar.